

SPOMINJAMO SE ...
... IZLET V KUMROVEC IN KRAPINO
Nekaj besedi in fotografskih utrinkov
7. junij 2014

Kumrovec je majhna vasica v Hrvaškem Zagorju. Znan je kot rojstni kraj Josipa Broza Tita. Ta lepa zagorska vasica se nahaja ob gozdnatem območju reke Sotle, po kateri teče meja s Slovenijo. Kumrovec se prvič pojavlja v pisnih virih leta 1463, kot eden od posesti na Cesargradskem. Glavna atrakcija Kumrovca je Muzej Staro selo. Stara vas – etno vas Kumrovec – je ena najzanimivejših hrvaških vasi. Gre za pravi muzej na odprtem, z ohranjenimi izvirnimi hišami iz prehoda iz 19. v 20. stoletje. Ideja, da se staro jedro naselja Kumrovec spomeniško zaščiti, je bila prisotna že leta 1947, ko je Marijana Gušić, tedanja ravnateljica Etnografskog muzeja v Zagrebu naredila etnografsko obdelavo Hrvaškega Zagorja in napisala študijo o naselju Kumrovec s središčnim objektom, rojstno hišo Josipa Broza. Strokovnjaki Muzeja za umetnost in obrt iz Zagreba so hišo uredili v prvotno stanje, urejena je ohišnica in leta 1948 je na dvorišču postavljen spomenik Josipa Broza Tita, delo kiparja Antuna Augustinčića. Marijana Gušić je v obdobju od 1952 do 1954 izdelala načrt reševanja starega jedra Kumrovca, a na principu konservatorsko-muzeološke metode tudi naredila celoten katalog za 61 objektov s kartami in popisom gospodinjev. Po tem katalogu objektov je dr. Ana Deanović v sodelovanju s strokovno ekipo muzealcev, arhitektov in urbanistov naredila elaborat zaščite starega naselja Kumrovec. In začeli so uresničevati ta načrt. Delo je potekalo počasi, saj so morali vse objekte obnoviti tako, kot so bili. Leta 1953 je osnovan Memorialni muzej maršala Tita. Od leta

1969 je Stara vas kot zaščiten ruralna celota uvrščena v hrvaški register kulturnih spomenikov I. kategorije. Od leta 1992 Muzej Stara vas deluje v okviru Muzeja Hrvaškega Zagorja s sedežem v Gornji Stubici. Muzej Stara vas je edini muzej na prostem v Republiki Hrvaški z vsemi vsebinami, ki ustrezajo podobi muzejem, kakršni so evropski skanseni. Na površini 12 640 kvadratnih metrov je restavriranih ali rekonstruiranih 25 stanovanjskih, 9 gospodarskih in 8 spremljevalnih objektov, med katere sodijo 2 skladišči za koruzo, 2 svinjaka in 4 vodnjaki. Muzejski fundus šteje 2800 eksponatov. Največ dela so opravili med leti 1979 do 1985. Takrat so rekonstruirali staro cesto, kamniti most in regulirali potok Škrnik, ki teče skozi Kumrovec in se izliva v bližnjo reko Sotlo. Nobena zgradba ni prenesena iz drugega ambienta, ampak je obnovljena na starih temeljih. Obiskovalci si lahko ogledajo stalno etnološko zbirko tradicionalnega načina življenja, kot so: Zagorska poroka, Življenje mladih zakoncev, Od konoplje in lana do platna, Kovačnica, Kovaška obrt, Kolarstvo, Lončarstvo, Od zrna do pogače, Vinarstvo, Obrti za lectarstvo, medicinarstvo in izdelovanje sveč, Izdelava lesenih otroških igrac in piščalk, Življenje in gospodarstvo zagorske družine, Pletarstvo, Razstavno galerijski prostor muzeja itd.

Krapina je svetovno znano najdišče neandertalskega človeka in ostankov, ki jih datirajo približno 125.000 let pred našo ero. Če se 23. 8. 1899 ne bi zgodilo veliko znanstveno odkritje, bi Krapina verjetno za vselej ostala samo mesto v Hrvaškem Zagorju.

Tega dne je sloviti zagrebški paleontolog Dragutin Gorjanović Kramberger v okviru priprav Geološke karte Hrvaške na hribu Hušnjakovo začel paleontološko izkopavanje in čez deset dni odkril ostanke kosti, ki so bili podobni fosilnim ostankom ljudi, številne artefakte in ostanke davno izumrlih živali, se je tok zgodovine za Krapino usodno spremenil. Dne 2. 9. 1899 je namreč znanstveno dokazal, da je na tem mestu veliko nahajališče ostankov neandertalskega človeka. Ob najdišču je urejen muzej s prikazom človekove evolucije, vse od prazgodovine do modernih časov. Tukaj je eden najpopolnejši, najmodernejši in najlepši muzej posvečen neandertalcu. Muzej ima 1200 kvadratnih metrov in je razdeljen na dve etaži. Obisk muzeja se prične s projekcijo 16-minutnega filma o življenju krapinskega neandertalca. (Kosti je našel učitelj Rehovič in jih poslal Krambergerju.) Muzej prikazuje tudi zgodbo o nastanku sveta, zgodovini zemlje in prvih organizmih. Vsak obiskovalec pa si lahko ogleda razvoj življenja od prvih hominidov do krapinskega neandertalca. Nastanek sveta od Velikega poka (pred 13,7 milijard let) in nastanek Zemlje (pred 4,5 milijard

let) do pojava praljudi in današnjega človeka. Avtorji so prehod na prvo nadstropje izkoristili na način, da prostor in vzpenjanje tvorijo presenetljivo virtualno realnost. Z vhodom v svojevrstno spiralo oziroma vhodni vijak obiskovalec postaja priča kozmični, kemijski in organski zemljini evoluciji. Najbolj impresivni del muzeja je ogromna diorama s 17 podobami s popolno rekonstrukcijo in prikazom življenja neandertalcev. Ta segment predstavlja uvod in tolmačenje razvoja neandertalcev, njihovega duhovnega življenja, morfologijo, kulturo in okolje. Avtorica skulptur je francoska kiparka Elisabeth Daynes, najboljša svetovna strokovnjakinja za hiperrealistične dermoplastične skulpture. V eni od dvoran je postavljena realna rekonstrukcija najdišča praljudi na Hušnjakovem. Tu so razstavljene najbolj pomembne kopije najdb, od lobanj in čeljusti praljudi, do kosti jamskega medveda, nosoroga, bobra, jelena, volka itd. Prikazana je tudi tedanja Krapina z županom Vilbaldom Slugom, ki je Krambergerja odvedel na nahajališče in apoteka, kjer so zaščitene prve najdbe. Sprehod po muzeju se konča v dvorani, ki prikazuje kulturo evolucije človeške vrste po neandertalcih.

